

DŁUGOFALOWE DZIAŁANIA WŁADZ GMINY WPŁYWAJĄCE NA ROZWÓJ SPOŁECZNO-GOSPODARCZY NA PRZYKŁADZIE GMINY DOBRA

Jolanta Kondratowicz-Pozorska

Zakład Rachunkowości, Politechnika Koszalińska
ul. Kwiatkowskiego 6e, 75-343 Koszalin, **Polska**

ABSTRAKT

Celem artykułu było udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy władze gminy Dobra przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego i poprawy życia mieszkańców tego regionu. Przeprowadzono analizę i ocenę działań podejmowanych przez ostatnie 20 lat przez władze gminy Dobra Szczecińska w woj. zachodniopomorskim w zakresie zaspokajania potrzeb mieszkańców w sferze ekologicznej, społecznej, gospodarczej, mieszkaniowej i zagospodarowania przestrzennego. Dokonano krytycznej analizy literatury i przestudiowano zarówno dokumenty z Urzędu Gminy, jak i dane z ogólnodostępnych opracowań umieszczanych na stronach internetowych. Poddano także konstruktywnej krytyce plany działań władz gminnych przewidziane na najbliższe lata.

Słowa kluczowe: rozwój społeczno-gospodarczy, władze gminy, działania, strategie

WSTĘP

Odpowiedzialność za rozwój lokalny oraz pobudzanie i kształtowanie rozwoju gospodarczego znajduje się w kompetencjach przede wszystkim władz lokalnych. We współczesnych uwarunkowaniach prawnych istotne funkcje z zakresu rozwoju lokalnego przypadają gminie. Do właściwości i kompetencji władz gminnych należy działanie na rzecz dobra publicznego i zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców w sferze ekologicznej, społecznej, gospodarczej, mieszkaniowej i zagospodarowania przestrzennego. Funkcją jakości zarządzania gminą jest efektywność zaspokajania wymienionych potrzeb w sytuacji posiadania ograniczonych publicznych środków finansowych.

Celem opracowania była analiza i ocena działań podejmowanych przez władze gminy Dobra Szczecińska w woj. zachodniopomorskim, które przyczyniły się i przyczyniają do rozwoju badanego terenu.

W artykule, za pomocą analizy literatury i wykorzystania materiału empirycznego z 20 lat (1995–2015), pozyskanego od pracowników gminy, jak i z ogólnodostępnych opracowań umieszczanych na stronach internetowych, starano się udowodnić, że władze gminy Dobra przyczyniają się do rozwoju społeczno-gospodarczego i poprawy życia mieszkańców tego regionu. Poddano także konstruktywnej krytyce plany działań władz gminnych przewidziane na najbliższe lata.

MATERIAŁY I METODY BADAŃ

Rozwój społeczno-gospodarczy jako cel działań władz gminnych

Wyrażenie rozwój społeczno-gospodarczy obejmuje ogólnie tendencję rozwojową danego kraju, regionu czy jednostki terytorialnej. Świadczy o tym, że jednocześnie dochodzi do pozytywnych zmian w gospodarce i w społeczeństwie. Przywołując definicję rozwoju gospodarczego Nasiłowskiego (2004, s. 377–378), można stwierdzić, że rozwój gospodarczy jest to proces wewnętrznej, ekonomicznej i społecznej transformacji danego obszaru, która doprowadza do powstania społeczeństwa poszukującego dróg poprawy swojej sytuacji gospodarczej, zorganizowanego w sposób umożliwiający i zachęcający obywateli do inwestowania w kapitał materialny, ludzki i intelektualny, niezbędny do nieprzerwanej jego akumulacji. W miarę upływu czasu zmiany w gospodarce doprowadzają do rozwoju społecznego, który określa się jako „zmianę układu stosunków społecznych, struktury społeczeństwa, jego preferencji, społecznych kryteriów i zasad działalności, wzorców zachowań, postaw i świadomości służących doskonaleniu współżycia i współpracy ludzi i odpowiedniemu ich udziałowi w efektach rozwoju gospodarczego” (Marciniak 2005, s. 359–360). W gospodarce kapitalistycznej wszystkie podmioty planują działania zmierzające do wzmocnienia konkurencyjności i zdolności rozwojowych, wyznaczając czynności zmierzające do poprawy warunków gospodarczych, relacji w kontekście społeczeństwo-gospodarka, a także korzystnych zmian w postawie i zachowaniach ludzi. Kłodziński zauważa, że „członkostwo w UE wręcz zobowiązało Polskę do oparcia gospodarki zarówno państwa, regionów, jak i gmin na wieloletnich planach rozwojowych, które w określonej perspektywie czasowej określają cele rozwoju, kierunki działania, zadania operacyjne oraz sposoby i źródła ich realizacji” (Kłodziński 2009, s. 33). Gmina Dobra Szczecińska przyjęła Strategię (program) rozwoju lokalnego gminy (SRLG) w 2004 r.

Dokument ten był i jest planem zamierzeń pokazującym kierunki rozwoju gminy. Jego wykonanie zależało i zależy od wielu instytucji, zewnętrznych oraz wewnętrznych czynników. Przyjęty do realizacji program dał początek nowego, wieloletniego procesu rozwoju poprzez określenie faktycznego stanu zasobów gminy w roku 2004 i wskazał, co powinno być zmienione, ulepszone, wymienione. Wyznaczone w planie projekty realizacyjne były modyfikowane przez zmieniające się warunki zewnętrzne, ale zawsze dążono do tego, by były zbieżne z wyznaczoną misją gminy. Założono rozwój gospodarki, rolnictwa i edukacji oraz stwarzanie przyjaznych warunków życia mieszkańcom gminy z poszanowaniem środowiska naturalnego.

Analiza danych empirycznych z Urzędu Gminy Dobra dotycząca lat 1995–2015 (2016 rok występuje w nielicznych opracowaniach, w praktyce dane są jeszcze w fazie opracowań) pozwoliła na gruntowną ocenę działań władz gminnych, które miały przyczynić się do lokalnego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Przyjmując za Babuchowską i Kisielem (2006, s. 2), że rozwój gospodarczy, nawet w skali lokalnej, jest bardzo trudny do zdefiniowania za pomocą metod statystycznych, uznano, że najważniejszą metodą do jego określania będzie metoda łącząca analizę ilościową z jakościową. Zróznicowanie poziomu oraz poziom zmian rozwoju społeczno-gospodarczego wyznaczono, uwzględniając następujące cechy diagnostyczne:

- w zakresie demografii: liczbę ludności i saldo migracji na 1000 mieszkańców;
- w zakresie infrastruktury technicznej: pokrycie potrzeb na sieć wodociągową, kanalizacyjną i gazową;
- w zakresie infrastruktury społecznej: liczbę przedszkoli i szkół, liczbę przychodni, klubów i bibliotek;
- w zakresie przedsiębiorczości i rynku pracy: podmioty gospodarcze, udział ludności w wieku produkcyjnym, wskaźnik bezrobocia;
- w zakresie finansów lokalnych: udział dochodów i wydatków gminy na 1 mieszkańca, udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach z budżetu gminy ogółem.

WYNIKI BADAŃ

Charakterystyka gminy Dobra Szczecińska

Gmina Dobra jest gminą wiejską położoną w bezpośrednim sąsiedztwie Szczecina. W jej skład wchodzi 17 miejscowości i 12 sołectw: Bezrzecze, Buk, Dobra, Dołuje, Grzeczka, Łęgi, Mierzyn, Rzędziny, Skarbimierz, Stolec, Wąwelnica, Wołczkowo. Obszar gminy obejmuje 110,28 km² zróżnicowanego geograficznie terenu, którego aż 25% stanowią lasy. Duże zalesienie występuje zwłaszcza w północno-zachodniej części gminy obejmującej Puszcę Wkrzańską oraz otulinę ptasiego rezerwatu przyrody Świdwie (miejsce lęgu bielika).

Gmina Dobra słynie nie tylko z pięknej przyrody, ale jest także doskonałym miejscem do prowadzenia inwestycji. Dowodem na to jest fakt, że prawie co trzeci jej dorosły mieszkaniec prowadzi własną działalność gospodarczą, z tego większość na jej terenie. Poza tym od 2008 r. gmina ma najniższy w całym Zachodniopomorskiem wskaźnik wielkości bezrobocia (Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej... 2013, s. 35–36). Charakterystyczny dla gminy Dobra (podobnie jak dla innych gmin podmiejskich w Polsce) jest stały, obserwowany od kilkunastu lat wzrost liczby mieszkańców. W roku 1995 gminę zamieszkiwało zaledwie 5905 osób, a w 2016 ponad 21 tysięcy, czyli w ciągu 11 lat odnotowano zatem prawie 359% wzrost liczby mieszkańców. Ważne jest także to, że w przeważającej większości mieszkańcy gminy są ludźmi młodymi, np. w badanym okresie grupa osób w wieku produkcyjnym stanowiła od 63 do 66% ogółu mieszkańców. Możliwość obcowania z przyrodą, a także bezpośrednie sąsiedztwo Szczecina sprawia, że ludzie chętnie wybierają Dobrą jako miejsce do zamieszkania (tab. 1).

Wzrost liczby mieszkańców wiąże się z koniecznością rozbudowy niezbędnej infrastruktury. Do 2004 r. najdotkliwszymi problemami zidentyfikowanymi w Dobrej były: bardzo niski procent gospodarstw domowych i przedsiębiorstw podłączonych do systemu kanalizacji sanitarnej, jak również gazowej

oraz nieuregulowany problem gospodarki odpadami. Negatywnym elementem lokalnej gospodarki wodnej były braki zwodociągowania obszaru oraz trudności z dostarczaniem mieszkańcom wody o odpowiedniej jakości, jak również problem nielegalnego podłączenia do kanalizacji burzowej. Oprócz tego dużym obciążeniem dla gminy było zapewnienie dowozu dzieci do szkół oraz miejsc do aktywności fizycznej (Kotarska i Drohomirecka 2015, s. 90).

W ostatnich latach dużą część budżetu gminy Dobra przeznaczano na inwestycje wpływające na komfort życia mieszkańców. Z danych przedstawionych w tabeli 1 wynika, że dochody i wydatki przeliczone na 1 mieszkańca w gminie rosną wraz ze wzrostem liczby mieszkańców. Współczynnik korelacji Pearsona (r_1), liczony dla zmiennych – liczby mieszkańców i dochodów gminy wynosił 0,90. Opisuje on rzeczywistą sytuację napływu zamożniejszej ludności ze Szczecina do gminy Dobra Szczecińska. Jeżeli w omawianej gminie więcej osób zdecyduje się wybudować domy, to tym więcej będzie ona miała środków na rozwój. Dość wysokie dochody wiążą się również jednak z bardzo wysokimi wydatkami. Współczynnik korelacji policzony dla zmiennych – liczby mieszkańców i wydatków gminy również był dodatni i wskazywał na silną zależność między tymi zmiennymi ($r_2 = 0,94$). Powiązanie zmiennych wynika z kilku przesłanek:

- aby zainteresować potencjalnych inwestorów Dobra Szczecińska musiała zainwestować w uzbrojenie terenów i zadbać o środowisko naturalne, które jest atutem tego terenu;
- rozwój mieszkalnictwa pociągnął za sobą kolejne inwestycje związane z rozbudową dróg komunikacyjnych, rozbudowę oczyszczalni ścieków i inne wydatki inwestycyjne;
- nowymi mieszkańcami gminy są najczęściej młodzi ludzie w wieku produkcyjnym, którzy oczekują od władz gminnych zapewnienia im szerokiego dostępu do wysokiej jakości usług edukacyjno-oświatowych, bezpieczeństwa oraz dbałości o rozwój terenów rekreacyjno-turystycznych.

Tabela 1. Zmienne charakteryzujące różne sfery życia społeczno-gospodarczego
Table 1. Variables that characterize different spheres of socio-economic life

Wyszczególnienie Specification	Rok Year							
	1995	2000	2005	2010	2013	2014	2015	2016
Liczba mieszkańców [os] Population [persons]	5905	8620	11 892	17 707	19 301	20 144	20 866	21186
Odsetek w wieku produkcyjnym [%] Percentage in working age [%]	63	65	65	64	64	64	65	66
Saldo migracji na 1000 mieszkańców Migration balance per 1000 inhabitants	-2	1	4	13	15	21	30,7	b.d.
Powierzchnia mieszkań [m ² /os] Area of flats [m ² /person]	60	62	81	105	128,5	132,1	132,2	b.d.
Sieć wodociągowa [%] Water supply [%]	45	50	67	85	98,2	98,2	98,2	98,2
Sieć kanalizacyjna [%] Sewerage network [%]	35	41	46	58	86,0	85,2	85,3	85,3
Sieć gazowa [%] Gas network [%]	50	60	76	82	88,8	82,7	82,8	82,8
Podmioty gosp. nar. Entities of the national economy	884	1339	b.d.	3143	3797	3959	3968	b.d.
Dochody gminy zł/mieszkańca [zł] Income of the commune PLN/inhabitant [PLN]	2510	2820	2824	3090	3265	3399	3894	3629
Wydatki gminy zł/mieszkańca [zł] Expenditure of the commune [zł]	1805	1972	3005	3435	3361	3225	3729	3469
Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem [%] The share of investment expenditure in the total expenditure [%]	38	44	50	46	44	31	39	33,5
Wskaźnik bezrobocia [%] unemployment index [%]	2,6	8,1	8	5,9	6,5	4,3	3,7	3,6

Źródło (Source): opracowanie własne na podstawie (own study based on): „Bezrobocie w gminach...” 2017, „Statystyczne Vademecum Samorządowca. Gmina...” 2016, „Diagnoza sytuacji...” 2013, „Statystyczne Vademecum Samorządowca. Szczeciński...” 2016

Ocena działań władz gminnych w latach 1995–2016

Władze samorządowe, odpowiadając za trwałą i harmonijny rozwój gminy Dobra Szczecińska, w 2004 r. opracowały ze współudziałem mieszkańców i specjalistów SRLG Dobrej „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra”. Dokument uchwalono w 2010 r. Opracowaniem objęto obszar gminy Dobra, w granicach administracyjnych – 11 027 ha wraz z ośrodkiem gminnym, z uwzględnieniem powiązań strukturalno-przestrzennych. Teren gminy podzielono na trzy regiony. Rejon A dotyczył intensywnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego jednorodzinnego

w: Mierzynie, Bezzreczu, Wołczkowie i Skarbimierzycach z dopuszczeniem budownictwa trzykondygnacyjnego i mało uciążliwej działalności produkcyjno-usługowej w Mierzynie i Skarbimierzycach. Rejon B również oznaczał rozwój budownictwa mieszkaniowego jedno- i wielorodzinnego w obrębie: Dobrej, Grzecznic, Sławoszewa, Dołuj, Kościna i Wąwelnicy z wydzieloną strefą intensywniej działalności gospodarczej w miejscowości Lubieszyn i Wąwelnica. Rejon C zaplanowano do utrzymania funkcji rolniczej, obejmował tereny w północno-zachodniej części gminy, w obrębach geodezyjnych Stolec, Rzędziny, Łęgi i częściowo Buk. Rejon ten również przygotowano do rozwoju funkcji rekreacyjnej (cele ponadgminne, jak i dla intensywnie rozwijających się osiedli

mieszkaniowych). Uznano również, że średnie i duże inwestycje o charakterze przemysłowym i usługowym dopuszczone będą na terenie Mierzyna, Dołuj, Wąwelnicy i Lubieszyna. Nadanie charakteru (struktury funkcjonalno-przestrzennej) poszczególnym terenom należącym do gminy pozwoliło na przyjęcie jasnych kryteriów, gdzie i komu można wydać pozwolenie na konkretną inwestycję. Nie ma więc chaosu, a przyjęty ład przestrzenny daje poczucie, że powstałe inwestycje nie tracą na wartości i będą trwałe. Do połowy 2017 r. wprowadzono 31 zmian, z których najwięcej dotyczyło przekazania terenów gminy pod budowę infrastruktury i urządzeń technicznych służących mieszkańcom obszaru. Zgodnie z wymogami „Studium uwarunkowań...” (2017, s. 3):

- określa istniejące uwarunkowania oraz problemy związane z rozwojem gminy;
- wyznacza obszary objęte ochroną środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz ustala dla nich zasady użytkowania;
- formułuje kierunki zagospodarowania przestrzennego i zasady polityki przestrzennej gminy, w tym rozwoju komunikacji i infrastruktury technicznej;
- koordynuje plany miejscowe i wydawanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

W 1995 r. w gminie Dobra Szczecińska nie było planów zagospodarowania terenu, ani wyznaczonych celów strategicznych. Dobra była gminą wiejską, która miała charakter rolniczy, rozwijały się tam głównie zakłady rzemiosła produkcyjnego, budowlane, hurtownie i pojedyncze zakłady rzemieślniczo-usługowe. Nie działały tam duże zakłady przemysłowe, istniały jedynie piekarnia w Dobrej, masarnia, „Jumar” (produkcja kontenerów), Zakład Przetwórstwa Tworzyw Sztucznych „Maru” w Mierzynie oraz zakład obróbki papieru „Arno” w Bezzreczu.

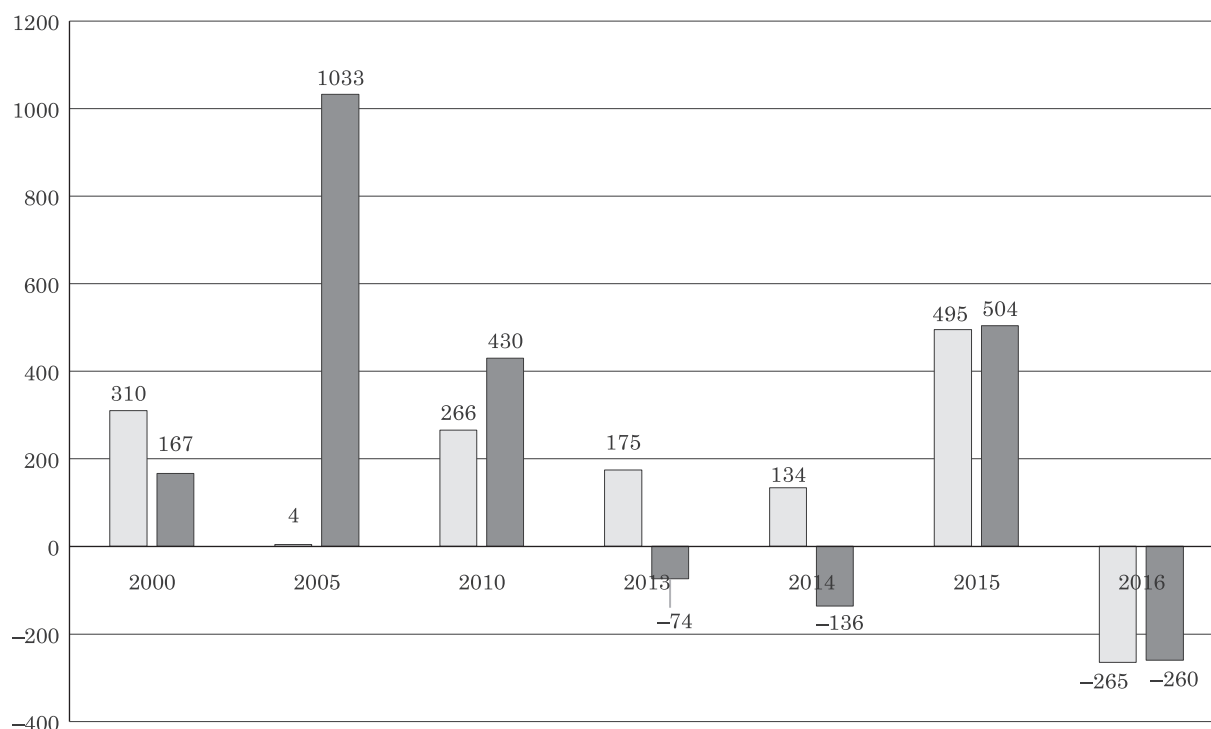
W 2004 r. w SRLG Dobra (Strategia (program) rozwoju... 2004, s.10) zwrócono uwagę na zachodzące zmiany dot. charakteru i funkcji obszaru. Rolnictwo brane jest tam pod uwagę, ale przede wszystkim o charakterze ekologicznym i nieuciążliwe dla okolicznych mieszkańców. W 2014 w gminie zarejestrowane były gospodarstwa ekologiczne w Dobrej, Łęgach, Buku i Wołczkowie. Certyfikat mają tylko dwa gospodar-

stwa zlokalizowane w Wołczkowie (Katalog gospodarstw... 2016, s. 19). Obecnie, mimo że jest to gmina wiejska stanowiąca tzw. sypialnię Szczecina, pełniącą funkcję mieszkalną, z rozwojem działalności usługowej i turystycznej, to czynione były i są starania, by pozyskać nowych inwestorów. Jak owocne są zabiegi władz może świadczyć tempo przyrostu podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w gminie. Jeżeli stan z roku 1995 przyjąć jako wyjściowy (884), to do 2015 r. przybyło 3084 podmiotów, a zatem można powiedzieć, że w ciągu 20 lat zwiększono liczbę podmiotów gospodarczych prawie 4,5-krotnie (tylko pomiędzy rokiem 2014 a 2013 zanotowano wzrost o 162 podmioty).

Wzrastająca liczba mieszkańców i podmiotów gospodarczych przyczyniła się do wzrostu dochodów, ale także i wydatków gminy. Jedynie rok 2016 wykazuje spadek dochodów w przeliczeniu na 1 mieszkańca. Na rysunku 1 przedstawiono różnice w dochodach (słupki o jasnoszarym kolorze) i różnice w wydatkach (ciemnoszary kolor) przypadających na 1 mieszkańca podane w złotych.

Dodatknie różnice w wydatkach do 2013 r. świadczą o finansowaniu przez gminę coraz większej gamy działań obowiązkowych oraz dodatkowych, a także o rosnących wydatkach inwestycyjnych. Tylko w latach 2000–2013 udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem wynosił 40–50%. Przygotowano się wówczas do rozbudowy sieci kanalizacyjnej i gazowej, a także rozpoczęto rozbudowę sieci wodociągowej, która miała zakończyć się w 2016 r. W roku 2015 powstały nowe drogi, chodniki, sala sportowa przy Publicznej Szkole Podstawowej w Bezzreczu, teren sportowo-rekreacyjny „Mierzynianka” w Mierzynie, szkoła podstawowa z salą gimnastyczną w Mierzynie, międzygminne schronisko dla psów i kotów w Dobrej, a także rozbudowano gminną oczyszczalnię ścieków w Redlicy oraz przewidziano wiele innych inwestycji.

Większość opisanych inwestycji powstała przy współdziałaniu środków pozyskanych z Unii Europejskiej. Pozyskując fundusze unijne, Gmina Dobra stawiała sobie ponadto za cel integrację wszystkich mieszkańców poprzez różnorodne projekty: „Wiem, potrafię, zdobędę”, „Omnibusy”, „Dobry Przedszkolak”,

Rys. 1. Różnice w dochodach i wydatkach przypadające na 1 mieszkańca (w złotych) w latach 2000–2016

Fig. 1. Differences in income and expenditure attributable to 1 inhabitant (in PLN) in 2000–2016

Źródło: opracowanie własne

Source: autor's own research

„Co Jaś zrozumie, to Jan wykorzysta”, a także projekty „Wioska internetowa”, „Metamorfoza” czy „Aktywny Senior”. Gmina była również gospodarzem wielu różnego rodzaju imprez, także o zasięgu międzynarodowym.

Do 2004 r. w gminie działało sześć szkół podstawowych i jedno gimnazjum, sześć boisk sportowych i jeden konny klub jeździecki, cztery kluby gminne, trzy przychodnie i cztery placówki biblioteczne. Na koniec 2016 r. mieszkańcy mieli do dyspozycji: pięć szkół podstawowych i jedno gimnazjum, cztery kluby, ale osiem świetlic, cztery przychodnie publiczne i wiele prywatnych, otworzono osiem placówek bibliotecznych, zbudowano place do ćwiczeń fizycznych i odnowiono wiele boisk. W 2016 roku rozpoczęto budowę kompleksu SPA i krytego basenu pływackiego. Gmina rozważa również otwarcie szkoły średniej w Dobrej (liceum) i budowę kortów tenisowych.

Biorąc pod uwagę walory przyrodnicze gminy, władze przyjęły program poprawy warunków ruchu turystycznego, uwzględniając potrzebę uatrakcyjnienia miejsc wypoczynku i rekreacji. Turysta w opisywanej gminie może zwiedzić zabytkowe obiekty, a także podziwiać walory czystego środowiska naturalnego (Sammel 2008, s. 59). Między innymi zadbano o wybudowanie ścieżek rowerowych o łącznej długości 8,7 km, przypomniano historię tych terenów i ich dawnych mieszkańców, dofinansowując odbudowę pałaców, zabytkowych parków itp. W 2008 r. wydano także informator o najciekawszych miejscach w gminie pt. „Wspaniała i odkrywca” (Wspaniała i odkrywca... 2008). Rok 2008 był interesujący także ze względu na wzrost świadomości i odpowiedzialności obywatelskiej. Złożono bowiem wnioski o rejestrację stowarzyszenia o nazwie Lokalna Grupa Działania „Dobre Gminy”, które integruje i wspiera lokalną społeczność.

KRYTYKA DOTYCHCZASOWYCH I PRZYSZŁYCH DZIAŁAŃ

Z perspektywy czasu można stwierdzić, że zadania wyznaczone w dokumencie strategicznym dot. rozwoju gminy Dobra były rzetelnie i sukcesywnie realizowane. W SRLG przyjęto, że Dobra będzie „dynamiczną jednostką terytorialną, wysokiej jakości środowiskiem życia mieszkańców, ze zrównoważonym układem przyrodniczo-społeczno-gospodarczym, jednostką gospodarczą zamożną pracowitością i odpowiedzialnością mieszkańców oraz przedsiębiorczością i gospodarnością podmiotów gospodarczych, strukturą przestrzenno-funkcjonalną oferującą wysoki standard życia oraz gwarantującą bezpieczeństwo osobiste” (Strategia (program) rozwoju... 2004, s. 123). Rzeczywiście gmina, choć miała charakter gminy wiejskiej, należała do grona najbogatszych gmin w zachodniej części Pomorza Zachodniego i w powiecie polickim. W roku 2006 Dobrą włączono do Szczecińskiego Obszaru Metropolitalnego¹ i stanowiła jego część (Statystyczne Vademecum Samorządowca. Gmina... 2016). Zgoda władz gminy na ten zabieg dała szansę m.in. na scalenie powiązań komunikacyjnych, powiązań przestrzenno-gospodarczych i wspólne realizowanie z innymi dużych inwestycji technicznych.

W omawianej gminie osiedlali się przede wszystkim aktywni młodzi oraz zamożni ludzie z wyższym wykształceniem, którzy wyprowadzali się ze Szczecina. W ciągu 20 lat ponad dwukrotnie wzrosła średnia powierzchnia mieszkania przypadająca na 1 mieszkańca i obecnie wynosi 132 m².

W 2004 r. przyjęto następujące cele strategiczne:

1. Poprawę opieki zdrowotnej i społecznej.
2. Stworzenie warunków bazowo-organizacyjnych i kulturalno-oświatowych do zaspokojenia potrzeb mieszkańców.
3. Wykorzystanie gruntów rolnych do produkcji rolnej wielkotowarowej i ekologicznej.
4. Stworzenie lepszych warunków do harmonijnego rozwoju budownictwa mieszkaniowego.

5. Tworzenie dogodnych warunków do życia mieszkańców i do rozwoju turystyki.

6. Gmina ekologiczna odpowiadająca wymaganiom jej mieszkańców.

7. Zwiększenie poczucia bezpieczeństwa.

8. Powiązanie celów strategicznych gminy z innymi JST.

Wyznaczone cele były poprawnie realizowane. W gminie jest straż gminna, organizowane były wraz z LGD festyny i międzynarodowe imprezy. Gmina zainwestowała w oświetlenie solarne ulic i placów zabaw, doinwestowała zakup ogniw fotowoltanicznych, nie wydawała pozwoleń na budowanie szamba, jeżeli na danym terenie była sieć kanalizacyjna. Dbała o wywóz odpadów komunalnych i zbiórkę oraz selekcję surowców wtórnych.

Największym problemem gminy było natomiast tempo napływu nowych obywateli na jej teren. Trudno jest szacować zakres przyszłych potrzeb, gdy przyrost mieszkańców nie jest możliwy do oszacowania. Wynika on bowiem głównie z napływu ludności z innych terenów, a nie z przyrostu naturalnego stałych mieszkańców (choć i on będzie miał miejsce za kilka lat, bowiem do Dobrej wprowadzają się przede wszystkim ludzie w wieku 25–45 lat, a zatem osoby w wieku rozrodczym). Do najważniejszych problemów należały więc: brak miejsc w istniejących szkołach i nauka na dwie zmiany, mimo wzrostu liczby przedszkoli – brak miejsc dla wszystkich dzieci, zakorkowane ulice wyjazdowe w kierunku Szczecina zarówno rano, jak po południu. Brak dróg alternatywnych i trudności z ich wytyczeniem w przyszłości. Kolejnym problemem jest zbyt niskie ciśnienie wody w kranach w okresie letnim, szczególnie, że większość domów ma dwuobiegowe piece gazowe. Gmina, prowadząc inwestycje sieci wodociągowej, nie uwzględniła odpowiedniej wielkości średnic rur, które mają dostarczyć wodę coraz większej liczbie mieszkańców. Gmina musi się ponadto liczyć z tym, że stałymi pozycjami w jej budżecie będą: rozbudowa infrastruktury technicznej wodno-kanalizacyjnej, energetycznej i gazowej, a także budowa, modernizacja i remonty infrastruktury drogowej oraz obiektów użyteczności publicznej.

¹ Szczeciński Obszar Metropolitalny powołano decyzją Sejmiku Województwa Zachodniopomorskiego nr XXVIII/332/06.

PODSUMOWANIE

Zgodnie z celem przyjętym w artykule podjęto próbę oceny poziomu rozwoju społeczno-gospodarczego gminy wiejskiej Dobra Szczecińska w województwie zachodniopomorskim. Z przeprowadzonej analizy wynika, że poziom rozwoju społeczno-gospodarczego badanej gminy jest wysoki i jest efektem realizacji wszystkich zamierzeń przyjętych w dokumentach strategicznych i planistycznych dla gminy Dobra Szczecińska. Władze terenu odpowiednio wykorzystują dostępne środki finansowe, realizując przyjęte cele zgodnie z założeniami.

Należy stwierdzić, że – jak wspomniano we wstępie – do właściwości i kompetencji władz gminnych należy działanie na rzecz dobra publicznego i zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców w sferze ekologicznej, społecznej, gospodarczej, mieszkaniowej i zagospodarowania przestrzennego. W roku 2017 władze gminy Dobra zaspokajały prawie już w całości potrzeby związane z dostarczeniem wody, gazu, prądu, odebrania nieczystości, świadczeniem usług kulturalno-oświatowych oraz turystycznych. W gminie budowa nowych osiedli mieszkaniowych i tworzenie stref przemysłowych przebiegały zgodnie z warunkami zabudowy i nie stwarzały problemów dla dotychczasowych mieszkańców.

Do problemów, które będą narastać w przyszłości należą:

- gwałtownie powiększająca się populacja mieszkańców;
- brak środków i miejsca na wytyczenie nowych dróg dojazdowych do gminy;
- trudności z zapewnieniem wszystkim dzieciom miejsc w przedszkolach i szkołach w gminie;
- ochrona terenów zielonych i obszarów chronionych;
- przebudowa sieci wodociągowej i poszukiwanie nowych ujęć wody na terenie gminy.

Ze względu na objętość pracy nie wspomniano jeszcze o wielu innych inicjatywach władz gminy, m.in. prowadzonych w ramach współpracy z podmiotami ekonomii społecznej. Tymczasem współpraca ta jest jedną z najlepszych w regionie i stanowi pozytywne świadectwo działań władz gminy. Jest

wyrazem, że dbają one równo o wszystkich swoich mieszkańców, bez względu na ich predyspozycje i zamożność.

PIŚMIENNICTWO

- Babuchowska, K., Kisiel, R. (2006). Wpływ samorządu gminnego na lokalny rozwój gospodarczy na przykładzie gmin województwa warmińsko-mazurskiego (The influence of the communal government on the local economic development. The case study of Warmia and Mazury Province). *Acta Oeconomica* 6(2), 1–10, http://acta_oeconomia.sggw.pl/pdf/ASO_5_2_2006.pdf, dostęp (access): 15.05.2017.
- Bank Danych Lokalnych GUS (Local Data Bank of the Central Statistical Office, www.stat.gov.pl, dostęp (access): 15.05.2017.
- Bezrobocie w gminach. Wskaźnik bezrobocia – procentowy udział liczby bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie (Unemployment in municipalities. Voivodship Labour Office in Szczecin), <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/statystyka-badania-i-analiza/bezrobocie-w-gminach>, dostęp (access): 15.05.2017.
- Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej obszarów wiejskich województwa zachodniopomorskiego wraz z analizą SWOT. Raport końcowy (Diagnosis of the socio-economic situation of rural areas in the Zachodniopomorskie voivodship together with the SWOT analysis. Final report). (2013). CRSG, Szczecin, *Ekspertyza_Diagnoza_sytuacji_obszarow_wiejskich.pdf*, dostęp (access): 15.05.2017.
- Katalog gospodarstw, przetwórci i sklepów ekologicznych (Catalog of farms, processing plants and organic shops). (2016), http://zachodniopomorskie.ksow.pl/fileadmin/user_upload/zachodniopomorskie/pliki/Katalog_gospodarstw_przetw%C3%B3rni_i_sklep%C3%B3w_ekologicznych.pdf, dostęp (access): 15.05.2017.
- Kłodziński, M. (2009). Znaczenie i potrzeba tworzenia strategii rozwoju gminy (Significance and necessity of creating strategies for gmina development). *Zagadnienia Ekonomii Rolnej* 2, 33–47.
- Kotarska, K., Drohomirecka, A. (2015). Misja i strategia samorządów w wyznaczeniu kierunków rozwoju obszarów wiejskich w gminie Dobra Szczecińska (The Mission and strategy of local governments in

- planning the development of rural areas in Dobra Szczecińska). *Marketing i Rynek* 11, 89–94.
- Makro- i mikroekonomia. Podstawowe problemy (Macro- and microeconomics. Basic problems). Red. (Ed.) S., Marciniak 2005. Wyd. Naukowe PWN, Warszawa.
- Nasiłowski, M. (2004). System rynkowy. Podstawy mikro- i makroekonomii (Market system. Basics of micro and macroeconomics). Wyd. Key Text, Warszawa.
- Powiat policki. E-przewodnik po powiecie polickim. Mapa gminy Dobra (Police county. E-guide to the Police County, Map of Dobra commune), http://www.policki.astra28.eu/files/mapa_dobra_00.jpg, dostęp: 15.05.2017.
- Sammel, A. (2008). Stan rozwoju turystyki wiejskiej w województwie zachodniopomorskim w 2008 roku, w: *Ekonomiczne i społeczne aspekty rozwoju turystyki wiejskiej (The state of rural tourism development in the West Pomeranian Voivodeship in 2008, in: Economic and social aspects of rural tourism development)*. Red. (Ed.) I. Sikorska-Wolak, Wydawnictwo SGGW, Warszawa, ss. 57–69.
- Statystyczne Vademecum Samorządowca. Gmina wiejska Dobra (Szczecińska). Powiat policki (Statistical Vademecum for the staff member of council. Dobra community. Police county). (2016). Urząd Statystyczny w Szczecinie (Statistical Office in Szczecin), <http://www.bip.dobraszczecinska.pl/>, http://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portrety_gmin/powiat_policki/gmina_wiejska_dobra_szczecinska.pdf, dostęp (access): 15.05.2017.
- Statystyczne Vademecum Samorządowca. Szczeciński Obszar Metropolitalny (Statistical Vademecum for the staff member of council. Szczecin Metropolitan Area). (2016). Urząd Statystyczny w Szczecinie (Statistical Office in Szczecin), http://szczecin.stat.gov.pl/vademecum/vademecum_zachodniopomorskie/portret_obszaru_metropolitalnego/szczecinski_obszar_metropolitalny.pdf, dostęp (access): 15.05.2017.
- Strategia (program) rozwoju lokalnego gminy Dobra [Strategy (program) of local development of Dobra Commune]. (2004). Uchwała nr XVI/254/04 Rady Gminy Dobra, załącznik nr 1.
- Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Dobra (Study of conditions and directions of spatial development of the Dobra commune). (2017), <http://bip.dobraszczecinska.pl/unzip/264.dhtml>, dostęp:13.07.2017.
- Wspaniała i odkrywca. Folder promocyjny gminy Dobra (The wonderful and revealing Dobra commune. Presentation folder of the Dobra commune). (2008), http://dobraszczecinska.pl/images/pdf/folderpromocyjny_folder-gminadobra.pdf, dostęp (access): 15.05.2017.

LONG TERM ACTIONS OF COMMUNITY AUTHORITIES THAT AFFECT THE SOCIO-ECONOMIC DEVELOPMENT ON EXAMPLE OF DOBRA SZCZECIŃSKA COMMUNITY

ABSTRACT

The purpose of the article is to find an answer to the question whether the community authorities of Dobra contribute to the socio-economic development and the improvement of the life of the inhabitants of this region. An analysis and evaluation of the actions taken over the past 20 years by the Dobra Szczecin commune authorities in Zachodniopomorskie has been conducted, to assess the needs of the inhabitants in the ecological, social, economic, housing and spatial development areas. The author made a critical analysis of literature, studied documents from the Commune Office and publications from publicly available web sides. A constructive criticism of the plans of the municipal authorities for the coming years has been done as well.

Key words: socio-economic development, community authorities, actions, strategies

